AL. PHILIPPIDE

VISURI ÎN VUETUL VREMII

POEME

EDITURA PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

59, Bulevardul Lascăr Catargi, 59

1 9 3 9

VISURI ÎN VUETUL VREMII

De acelaşi autor:

AUR STERP, poeme, 1922.
STÂNCI FULGERATE, poeme, 1930.
FLORI ALESE din *Les Fleurs du Mal*, 1934.

S'au tras din această carte, pe hârtie Vidalon vărgată, douăzeci şi şase de exemplare nepuse în comerţ, numerotate dela 1 la 26.

AL. PHILIPPIDE

VISURI ÎN VUETUL VREMII

POEME

EDITURA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

1 9 3 9

PROMONTORIU

Silită poezie-a vremii noastre,
Intr'adevăr prea mult a vremii noastre
Şi prea puţin a vremurilor toate,
Rugină nefolositoare
Sufletelor viitoare,
Te văd în timpuri foarte-apropiate
Zăcând printre unelte demodate,
Maşină cu 'ntrebuinţări uitate,
Mai nebăgată 'n seamă în giulgiul tău de praf
Decât montgolfierii sau primul hidroscaf!

Cântăm clăbucii clipelor de-acuma,
Slăvind în fiecare din ei un univers
Şi ne fălim că bietul nostru vers,
Mai şubred decât este spuma,
Opreşte lumile din mers.

In piaţa public' a simţirii noastre
Răcnesc trompetele tembele.
Dar unde-s visurile-albastre,
Rănite vechi violoncele
Care cântau în sufletele noastre?

Deschideți iară vechile atlase;
Pornim spre zările miraculoase.
Dar niciun vers pentru contemporani!
Şi poate-aşa din nou ne vom deprinde
Să socotim cu veacuri nu cu ani.

Şi-acum destul! De-aici se 'ntinde
Tărâmul țărilor necercetate
Terra incognita
Mari spații albe
Pe harta sufletului meu din acest an.

Pe cel mai sudic promontoriu
Stă ultimul Tasmanian.

ÎMPĂCARE

Din nou cu glas de stafie 'n urechi
Singurătatea murmură şi cântă,
Şi drojdii de amurguri vechi
In fundul sufletului se frământă.

Sunt seri păstrate-aşa, adânc sub gând,
Ca nişte lacuri de azur şi de aramă
Pe care neguri dese şi grele le ascund . . .
Dar vine-un vânt deodată pornit de nu ştii unde,
Şi negurile moarte le distramă . . .

E-atâta timp în tine de când nu te-ai întors!
Ca nişte pietre grele dai clipele 'ntr'o parte,
Dărâmi porţi ruginite şi sufli 'n visuri moarte.
Painjenii amintirii tot n'au sfârşit de tors.
Te mai cunoşti? Te 'ntâmpini ca pe-un străin, departe . . .
Eşti tot numai răspântii şi drumuri fără 'ntors.

Pătrunde 'n tine vântul cel nou de primăvară.
Pe săniuş de nouri şi pârtii de azur
Coboară iarăş visul cântat odinioară:
Mireazmă fără nume şi fără glas murmur...

In faţa ta desfăşuri drum după drum ca fire
Din încâlcitul caer al vremii pân' acum:
Oraşe mari, privelişti mărunte, cimitire
De piatră şi verdeaţă şi gări de fier şi fum,
Plecările 'n amurguri, pierdute 'n amintire...
Şi sutele de drumuri nu fac decât un drum.

Pe vechile amurguri de-aramă şi azur
Laşi negurile grele din nou să se 'nfiripe,
Zideşti la loc lăuntricul cavou
Şi 'ngropi trecutul iarăş în giulgiul lui de clipe...

Şi, împăcat cu tine, te părăseşti din nou.

PRIVEȘTI CUM ZBOARĂ NORII

Privești cum zboară norii ca niște continente
Desprinse dintr'o veche planetă istovită.
E-o vreme pentru visuri potrivită,
Cu seri adânci și vânturi indolente.

Lumea de azi, gheboasă de trecut,
Clipa de-acum, bolnavă de-amintire,
Te 'ndeamnă să te smulgi din cunoscut.

Dar unde oare să mai pleci acum
Cu sufletul deșert și mintea arsă
Când însuș cerul este-o hartă ștearsă
Pe care nu mai poți citi vreun drum?

Un singur gând ca o mireazmă tare:
Să te desprinzi din tine și să zbori
Asemeni continentelor de nori
Pe valuri de văzduhuri viitoare;

Şi 'ntr'un tărâm de inedit azur
In care nicio amintire nu vibrează
S'ajungi în calea ta văzduhul pur:
Miraculoasă, veşnică amiază...

O, gând anarhic și amar,
Pe care vorbele nu-l pot cuprinde
Atunci când ca un meteor bizar
In noaptea inimii adânci s'aprinde!

ADÂNCIRE

Sfărâmături de glasuri în suflet răspândite,
Din prăbușiri trecute vechi rămășiți pustii,
De ce să vă mai vântur în cântece voite?
Trăesc din voi, vă știu în mine vii . . .
Cu vorbe vechi nu vreau să turbur încă
Durata voastră tainică și-adâncă.

Pustiile uitării s'aștern în mine-acum.
Invălmășite 'n ele dorm sute de izvoare
Și niciun fluviu încă nu le-a cules în drum
Mânându-le, voinice și sprintene, spre mare.

Din sufletu-mi acuma să 'ncerc s'adun din nou
Frânturile de glasuri, ecou după ecou?
Să caut drum spre mare izvoarelor pierdute?
Sau, liniștit, s'aprind un cântec nou
Din pulberea tăcerilor trecute?

Să-ţi fur sinistra coasă, o Timp, mi-a fost mereu
Cea mai nepotolită din dorinţe...
De ce? Mă simt în centrul cât şi 'mprejurul meu
Asemeni unei largi circonferinţe...
Şi nu mai am nevoie de ajutorul tău!

Când sunt trudit orice mi-e bun: un nor,
Un cer senin, un vers, un trecător,
Să-mi dorm adâncul somn de prund pe care
Nu-l mai asvârle nimeni către soare.

Iar cât despre speranţă, uscată pâne vană
Pe care clipele flămânde-o rod,
O dau cu bucurie de pomană
Nemernicilor vieţii, munciţi de-un vis nerod,
Această pâne veche rostogolită 'n glod
Şi care niciodată nu mi-a slujit de hrană...

Şi totuş, frânte glasuri cu lungi ecouri grele,
Voi izbuti în clipa culesului suprem
Să vă adun în mine şi iarăş să vă chem,
Sfărâmături ale tăcerii mele,
Zdrobite fulgere din vechi furtuni,
O singurele mele rugăciuni...

MIRAJ

Ce dup' amiezi ciudate învăluite 'n vis!

Izvoarele-amintirii în suflet s'au deschis,
Răni vechi cu sânge proaspăt mocnind sub clipă, treze.
Şi doruri ruginite prind iarăş să vibreze
Când vremea 'ncetinită şi 'ntinde apa grea.
Simt cum întreaga-mi viaţă alunecă în ea
Şi cum eu însumi vreme mă fac, magie rară!
In mine-atunci o lume vrăjită se coboară:
Amestec de-anotimpuri, de dimineţi şi seri,
Alcătuind o lume găsită nicăieri,
In care se 'ntretaie ca nişte zvonuri line
Atâtea visuri toate câte-au trecut prin mine
Dela 'nceputul celei mai vechi copilării.
Prin vinete meleaguri cu ceruri brumării,
Pe-un drum mereu acelaş şi altu 'ntotdeauna,
Pornesc cu Păsărilă să strâng în braţe luna . . .
Dar mult nu stau în ţara poveştilor, şi-acum
Mă 'ntâmpină o toamnă cu despletiri de fum:
Văzduhu 'ngălbeneşte ca o mătasă veche,
Flaşnete ofilite îmi ţiue 'n ureche
Şi simt miros de frunze ce ard, grămezi, prin curţi . . .
Durata mea de astăzi cu anii tot mai scurţi
Mă 'ndeamnă 'n amintire să fac mai lungi popasuri;
Şi vremea n'o mai măsur cu clipe şi cu ceasuri,

Căci Hronos mie însumi îmi sunt şi, mag subtil,
Schimb timpul meu de-acuma cu timpu-mi de copil.

O, farmec fără nume, feerică năframă
Pe care-o ridicare de gene o distramă,
Răscruce-a zilei între amiază și 'nserat,
Gând în aceeaș clipă rostit și spulberat!
Ajunge-voi vreodată pe căi nemijlocite
Să aflu tâlcuri nouă cuvintelor tocite
Şi să cuprind statornic cu tainice dovezi
Miracolul acestor ciudate dup' amiezi?

O ÎNTÂLNIRE CIUDATĂ

Intr'o lumină lâncedă și albă
Câmpia s'așternea, oprită 'n zare
De niște dealuri galbene de lut.
Pustii erau acele sterpe locuri,
Și drumul se pierdea prin ierburi mari,
Prin brusturi, cucută și ciumăfaie.
Din loc în loc movile de moluz
Mai dovedeau c'aici odinioară
Fusese așezare omenească.
Dar cine știe ce prăpăd venise,
Ce molimi și cutremure cumplite
Și-acum urgia lor nu mai lăsase
Decât doar burueni otrăvicioase
Și oțetari aducători de muște.

Tot căutându-mi printre ierburi drumul,
Grăbit să ies din acel trist ținut,
M'oprii ca să mă uit o clipă 'n zare
Doar voi putea vedea vreun pământean
Să-l rog să-mi spun'o vorbă de 'ndrumare.
Zării atunci ieșind de dup' un dâmb,
Departe, un drumeț. Venea spre mine
Mergând plecat, cu pas mărunt și strâmb.

Ce soi ciudat de om mi se păru
Când începui să-l deslușesc mai bine!
Era 'mbrăcat într'o hlamidă albă;
Desculț, cu capul gol, pleșuv la tâmple,
N'avea nici băț, nici sac, doar subțioară
Ceva, ca o cutie de vioară.
Dar ceiace oprea mai mult privirea
Erau, pe umeri, două mari aripi
Care-atârnau, albastre și murdare.
Ce căutau aceste-aripi celeste
Pe umerii drumețului ciudat,
Nu pricepeam. Intreaga 'nfățișare
Imi evoca poznașa arătare
A unui heruvim de bal mascat.

Multe 'ntrebări mi se 'mbulzeau în minte.
Să fie vreun hagiu la locuri sfinte?
Vreun saltimbanc, ghiduș de iarmaroc?
Ori poate-un lăutar fără noroc?
Dar toate-aceste ipostase rostul
Aripelor nu-l lămureau deloc.
O bănuială încă rămânea,
Dar mă feream eu singur să mi-o spun,
Atât de nefirească îmi părea.

Mergând mereu cu ochii în pământ,
Drumețul meu nu mă văzuse încă.

Acum, ajuns la câțiva pași de mine,
Iși ridică privirile, și-atunci,
Infiorat ca de-o rușine mare,
Iși duse iute mânile la umeri
C'un gest de spaimă și de apărare,
Scăpându-și jos cutia de vioară.
Și care-mi fu mirarea când văzui
Că-și răsucește-aripile cu mâna
Și le desprinde parcă din șuruburi,
Apoi, luând și deschizând cutia,
Le 'ngrămădește repede 'năuntru,
Zâmbindu-mi încurcat și umilit.
(Avea o față spână și zbârcită,
O față de copil îmbătrânit,
Cu ochi lucioși și reci de smalț albastru.)

Văzând că din pricina mea e toată
Această transformare prea ciudată,
Cu-o mlădiere cât mai cuvioasă
In glasu-mi, îi spusei că o aripă
Nu mi se pare parte rușinoasă.
El mă privi ne 'ncrezător o clipă,
Apoi, ghicindu-mi gândurile-ascunse,
Domol și fără 'ncunjur îmi răspunse:
« Da, sunt așa cum nu-ți vine să crezi,
Sunt înger . . . » Glasul lui, rostind acestea,
Scăzu sfios iar ochii lui albaștri
Priviră fără voie într'o parte.
Eu mă grăbii să-i spun că, după mine,
Să fii un înger nu-i nicio rușine.
Și el vorbi în tihnă mai departe:

« Sunt grele vremuri astăzi pentru îngeri!
Şi totuşi tagma noastră altădată
Era binevenită pe pământ.
Nădăjduiam că voi putea în voie
Să-mi port aripile prin lumea voastră.
Dar oamenii de astăzi nu mai cred
Decât în grelele aripi de fier
Pe care şi le făuresc ei singuri.
Privit cu ironie şi cu milă,
Mi-am retezat aripile şi-acum
Le-ascund când întâlnesc un om în drum.
Abia prin locuri goale şi ferite
(Căci tot mai mult din calea voastră fug)
Mai îndrăznesc să mi le prind de umeri
Inşurubându-le cu meşteşug ».

Il întrebai atunci din ce pricină
Işi părăsise ţara lui divină.
El nu-mi răspunse 'ndată la 'ntrebare,
Apoi rosti cu vocea-i ostenită:

« Ciudată fire pământeană, care
Cu mărginită minte e menită
Să cugete mereu nemărginirea!
Când credeţi că gândiţi întreaga lume
Gândiţi doar gândul vostru despre lume.
Umanizaţi comod dumnezeirea,
Iar neamul vostru-a fost întotdeauna
Flămând de născociri copilăreşti.

Cum aş putea cu vorbe pământene
Să povestesc despre 'ntâmplări cereşti?
Numai minciuni s'au spus pe seama noastră;
Dar dintre toate cea mai îndrăzneaţă
E-aceia a lui Swedenborg când zice
Că îngerii s'aleg tot dintre oameni.
Absurdă îngâmfare omenească!
Fiinţa noastră e din altă plasmă
Decât făptura voastră pământească!
Imprumutăm adesea chip de om,
Căci altfel n'aţi putea să ne cunoaşteţi
Când vă aducem vreo înaltă veste;
Dar cum suntem într'adevăr la faţă
Nu este dat niciunui om să ştie...
Prea multe 'ntrebi. Atât doar pot să-ţi spun:
De mari porunci silit să mă supun
Câtăva vreme soartei pământene,
Mâhnit m'am despărţit de lumea mea,
Căci viaţa printre oameni pentru îngeri
Inseamnă o pedeapsă foarte grea.
Aici m'au năpădit aceleaşi griji
Şi-aceleaşi spaime care vă 'mpresoară,
Nemernicia unui trup vremelnic
Şi dureroasa timpului ocară.
Cum noi nu ştim ce 'nseamnă veşnicie,
Abia trăind acuma pe pământ
Am dat de rostu-acestui gol cuvânt
Pe care oamenii atât de des
Il spun în rugăciuni şi 'n poezie
Şi care n'are niciun înţeles
In fărătimpul existenţei noastre.
Şi iat' acum, cumplită umilire,
Eu, duh al tinereţelor albastre,
Mă văd îmbătrânind în nemurire,

Şi 'n trupul meu simt spaima de-a fi veşnic.
Ce chin mai groaznic oare poate fi
Decât o nesfârşită 'mbătrânire?
Să simţi că mori fără să poţi muri!»

Cu omeneasca-mi curiozitate
Aş mai fi vrut să ştiu ce mari păcate
Putuse săvârşi cereasca-i fire
Pentru-o atât de crudă ispăşire.
Dar, făr' a zăbovi mai mult cu mine,
Bătrânul înger scoase din cutie
Aripele, le 'nşurubă în umeri,
Şi 'nfăşurându-se 'n hlamida lui,
Porni grăbit deadreptul pe câmpie,
Prin bălării, spre zările gălbui.

CÂNTEC DE AMIAZĂ

S'adună 'n tine timpul și stă, nesocotit,
Ca mii de orologii de veacuri neîntoarse.
E prea târziu și-atâtea cuvinte s'au rostit,
Uscate 'n foc de patimi și 'n iad de gânduri arse!

Te-ajungi pe tine însuți din urmă și te vezi,
In locul dimineții de-azur de-odinioară,
In limpezirea unei statornice amiezi
Cu zări strălucitoare și cer uscat de vară.

Intors în tine însuți, ce tristă nălucire!
Te simți chemat din umbră de mii de voci și mâni;
Şi visurile tale clipesc în amintire
Ca stelele văzute în funduri de fântâni.

Au fost aceste visuri închipuiri nătânge,
Un paradis de vorbe, fantasme fără grai,
Un zbor de nori albaştri plutind pe-un cer de sânge
Sau numai niște biete armuri de mucegai?

Străine-ţi par acuma rimate spovedanii,
Visări întortochiate, dorinţi fără ecou,
Şi-atâtea stele moarte pe care le rod anii . . .
In giulgiul lor de clipe le 'nvăluie din nou!

Cu cât te vezi în apa trecutului mai rar
Cu-atât amiaza clară mai mult te va cuprinde
Şi până la amurgul suprem şi funerar
Cristalul ei pe suflet mereu se va întinde.

Vrăjitoresc deliciu, din praf de stele moarte
Să făureşti o nouă armură pentru gând!
Dă drumu 'n tine vremii, zăgazurile-s sparte:
Târziu nu-i niciodată şi totu-i prea curând.

ASTRALIS

după Novalis

Cândva în zori de vară am fost tânăr.
Atunci simțit-am pulsul vieții mele
Intâia oară — și pe când iubirea
Se mistuia 'n plăceri tot mai adânci,
Mă deșteptam treptat, iar năzuința
Spre-o mai lăuntrică și mai întreagă
Pătrundere sporea din clipă 'n clipă.
Plăcerea-i vlaga existenței mele.
Eu sunt focarul, sunt izvorul sfânt
Din care orice dor vijelios
Pornește și spre care orice dor,
Răsfrânt în forme noi, se 'ntoarce pașnic.
Voi nu mă știți dar m'ați văzut crescând.
N'ați fost de față când, lunatec încă,
M'am întâlnit pe mine 'ntâia oară
In seara-aceia veselă? N'ați tresărit
Atunci și voi înfiorați de vrajă?
Stăteam ascuns adânc în dulci corole.
Eram mireazmă; floarea se 'nclina
In zori de aur. Un șuvoi lăuntric
Eram, o luptă blândă; și totul străbătea
Prin mine și deasupra-mi nălțându-mă domol.
Atunci atinse primul fir de polen stigmatul.
Vă amintiți sărutul dat după strânsul mesei.
M'am revărsat din nou în mine însumi . . .
Un fulger . . . și puteam acum prea bine

Să zbor, să 'nclin corola și firele ei fine,
Și 'n timp ce singur mă 'ncepeam pe mine,
Gândurile repezi care se urzeau
In terestre simțuri se cristalizau.
Orb eram încă, totuș limpezi stele
Umpleau vrăjita zare-a firii mele.
Mă culegeam din mare depărtare,
Ecou din vremi și vechi și viitoare.
Din chin, iubire, presimțiri țâșnit,
Sufletul meu numai un zbor era.
Când focul voluptății în mine-a izbucnit,
Am fost cuprins de-o întristare grea.
M'am ridicat spre cer, din nou născut.
Destinul pământesc se 'nfăptuise
In clipa când schimbarea la față se 'mplinise,
Iar vremea care dreptu-și irosise
Cerea 'napoi ce dase cu 'mprumut.

Acum o lume nouă începe să apară
Lăsând în umbră chiar lumina cea mai clară.
Din mucede dărâmături s'arată,
Lucind, un viitor prea minunat,
Și tot ce-a fost obișnuit odată
Apare-acuma tainic și ciudat.
Impărăția dragostei se 'ntoarce;
Din nou acum povestea firu-și toarce.
Incepe jocul cel străvechi al Firii;
Și totul este 'n vorbe puternice rostit;
Și astfel sufletul cel mare-al lumii
Se 'ntinde pretutindeni și crește nesfârșit.
Trebue ca totul să se 'nlănțuiască
Și unul prin altul să se împlinească.

Fiecare 'n ceilalți se înfățișează
Și într'o pornire lacomă de-abis
Sufletu 'n adâncuri și-l înviorează,
Către mii de gânduri proaspete deschis.
Visul se face lume, lumea se face vis.
Ceiace crezi să se 'mplinească 'ndată!
Din depărtare vezi cum se arată.
Inchipuirea slobodă să fie!
Urzind în tihnă pânza ei ușoară,
S'ascundă multe, multe să le 'nvie,
Și-apoi în aburi magici să dispară!
Mâhnire, voluptate, moarte, viață,
Aici în chip adânc s'au împăcat.
Alesul unei mari iubiri învață
De rana-i să rămână mereu nevindecat.
De pe lumina ochiului lăuntric
Vălul dureros se va spulbera,
Și sufletul va fi pustiu și singur
Din lumea turbure când va zbura.
In lacrămi trupul se revarsă
Și lumea e o groapă mare-acum
In care inima de doruri arsă
Se surpă prefăcută 'n scrum.

MĂRTURISIRE

Vreau să-mi aduc aminte acum cât de ușor
Lăsam atâtea clipe dragi să-mi scape
Când de pe țărmul vremii zvârleam nepăsător
Sulfina visului în turburi ape.

Cu vântul înserării mă împrieteneam
Suflând în pânza cerului albastră;
Corabia lui Sindbad mă aștepta la geam
Cu pasărea numită Roc, măiastră.

In suflet numai vâsle, în cuget numai dor!
Dar nu știam în faptul dimineții
Că vâslele se sfarmă și dorurile dor
Când la zenit e soarele vieții.

Iar mai târziu când viața m'a scuturat din vis
Cum un puternic vânt alungă norii,
O mână nevăzută în mine a deschis
Cutia cu păcate a Pandorii.

Cu duhurile rele luptat-am îndelung
Pân' le-am cuprins în mreji de gânduri clare;
Deși supuse, totuș nu pot să le alung,
Strigoi ciudați cu măști surâzătoare.

In horbote de vorbe călite 'n ideal
Furtuna dinăuntru se încheagă:
Până se naște spuma pe coama unui val
Se zbuciumă 'n adâncuri marea 'ntreagă.

De ce să 'ncerc s'astâmpăr cutremurul din fund?
Mai bine alba spumă trecătoare
S'o 'ncremenesc statornic în gerul unui gând:
Zăpadă cu străfulgerări de soare.

LA MARGINEA DE NOAPTE A VIEȚII

La marginea de noapte a vieții m'am oprit.

De multă vreme tot voiam s'ajung
La țărmurile somnului cel lung!
Și iată-mă cu sufletu 'negrit
De pulberea atâtor clipe moarte
In care visuri mari s'au oglindit
(Acele visuri care dorm departe
Prin funduri de trecut neizbutit).

Ce sunet plin dau vorbele străvechi
Rostite-acuma parcă 'ntâia oară!
Mă 'ntorc din nou la fluviile vechi
Din care am băut odinioară.

Ca melcu 'n răsucita lui chilie
M'ascund în falduri de melancolie,
Croindu-mi cum îmi place drumul meu.
Culesul amintirilor începe.

Trecutul își întinde albastrele lui stepe
Invăluite 'n negură mereu:
Ciudat tărâm de seară și de toamnă
In care Sora Somnului e Doamnă
Şi vremea e o apă stătătoare.

Dar eu trec mai departe spre vechile izvoare.

ÎN VUETUL VREMII

Când m'oi întoarce iarăş pe pământ
Cu florile, cu viermii, cu vulturii, cu iarba,
In lutul trândav și 'n azurul sfânt,
Impräștiat în mii şi mii de vieți
Şi-ajuns atunci în pragul eternei dimineți,
Păstra-voi poate încă vreun strop din cel ce sînt!

In marea clipă fără viitor
M'oi despărți de mine ca de-un străin cu care
M'am pomenit alături pe-un drum ostenitor,
Schimbând din mers cu dânsul cuvinte vagi şi rare.

Ce bun prieten, totuş, voi fi pierdut atunci!
Şi cât de rău îmi va părea
Că nu l-am cunoscut mai bine
Pe-acel fidel tovarăș de grele drumuri lungi!

In proaspetele mele vieți și firi
Voi duce în neștire mai departe
O existență fără amintiri
Mai moartă decât cea mai neagră moarte.

Un strop din sufletul meu cel de-acum
Va îngheța prin depărtări astrale,
Vrăjit mărgăritar de scrum
Și pulbere de arse catedrale.

Din glasul meu un fir va dăinui
In vuetul de vânturi al vremii care trece
Și-un cântec fără nume mereu se va trezi
Cu fiecare toamnă rece.

Și cântecul acela fără țel
Aș vrea să fie-acesta pe care-acum îl spun,
Miraj sonor cu care îmi înșel
Ne 'ncrederea în visul meu tainic și nebun,
Tot încercând s'acopăr cu spuma lui ușoară
Neostenitul vuet al vremii care zboară.

SEARĂ CU FULGERE

Primește-acum această închinare
A unor versuri crâncene și-amare
Cu strofele ca niște drapele zdrențuite
In bătălia rimelor rebele
Deslănțuite
Asemeni unor ploi de stele
Pe ceru 'nchipuirii mele!

O, vino printre fulgere cu mine,
Printre ghețari de nouri să ne croim un drum
Și de pe culmea serii bătută de furtună
Să contemplăm un univers de scrum!

Odată mi-era frică de tăcere:
Simțeam cum bate vremea 'n pieptul meu
Și-o zgomotoasă plasă de vorbe efemere
M'acoperea cu vraja ei mereu.

De-atuncea câte nu s'au lămurit și câte
N'au început a se nelămuri!
Să mergem către zările urîte
Și să scăpăm de grija de-a dori!

Ascultă tunetul, furtuna 'ncepe;
Se clatină albaștrii văzduhului pereți.
— Trăim acum, dar nu ne vom pricepe
Decât în viitoare lumi și vieți.

In catedrala despletită-a ploaiei
Declamă vântul imnul lui păgân,
Și visurile noastre răzlețite,
Ca niște păsări amețite
De vuetul furtunii, în urmă-ne rămân.

Spălați de zgura vorbelor, amară,
Când oare vom ajunge, plutind în nesfârșit,
Să stăm în fața noastră iară
Cu suflet fără margini, limpezit
Ca după ploaie un văzduh de vară?

VISUL RĂU

Prin ramuri vântul aiura rănit
Cu gemete venite de departe.
Mergeam, parcă de veacuri, ostenit,
Pe-o uliță cu felinare sparte:
Era 'ntr'un vechi oraș încremenit,
Plin de mister, de noapte și de moarte.

Ce târg ciudat! Pustiu, străin, hursuz,
Cu 'nfățișarea unei blestemate lavre.
Eram ca 'ntr'o ciumată Vera-Cruz
Cu miros de tămâie și cadavre.

La dreapta mea un zid se întindea:
In noaptea străbătută de năluciri haine,
Ca un vrăjmaș din umbră mă pândea,
Mergând mereu alăturea de mine.

Pe lunga stradă sumbră nu s'auzea un pas.
Doar numai aspra vântului stridență
Și zidul, crunt tovarăș fără glas.
Simțeam în preajmă totuși o tainică prezență.

Şi la un colţ de uliţă 'n noroi
Mă 'ntâmpină deodată o stranie-arătare
Cu chip întunecat şi păr vâlvoi,
Oprindu-mă c'un gest de dezmierdare.

Murdare zdrenţe îi acopereau
Blegitul trup şi sânii de mumie,
Şi ochii alburii îi străluceau
Cu flăcări reci în faţa pământie.

Cu glas dulceag, adânc răscolitor,
Şi vorbe de-o scârbavnică iubire,
M'ademenea, strângându-mă uşor
Cu mâna ei de stafie, subţire.

Apoi, curmându-şi vorba şi surâzând amar,
Se apleacă spre mine ciudata arătare,
Strivindu-mi gura lacom şi murdar
Intr'o cleioasă, lungă sărutare . . .

Deşi de-atunci sunt ani care-au trecut,
(A fost cândva 'ntr'un vis al tinereţii),
Pe toate drumurile vieţii
Mă urmăreşte putredul sărut.

Il simt pe orice buze tresărind,
In orice 'mbrățișare 'nfiorată,
In orice trup pe care îl cuprind,
In fiecare dragoste curată.

Și ca 'n străvechiul târg necunoscut
Din visul rău cu arătări haine,
Simt zidul dușmănos și nevăzut
Mergând mereu alăturea de mine.

CÂNTEC DE NOAPTE

Imi plac cartierele băncilor seara,
Intunecate, stranii cartiere!
Cu ochi adânci ferestre pustii te urmăresc,
Mirate, spălăcite și severe.

O, câte lucruri n'aș putea să spun
Despre colțurile-ascunse ale marilor orașe!
Dar n'aș voi să mă încurce-acum
Anevoioase ritmuri și rime nărăvașe.

Aș vrea numai atât: să pot rosti
In vorbe înțelese vraja acestor străzi
Fioros de răsunătoare noaptea
Și spaima pe care ți-o dau aceste clădiri
Cu ferestre zăbrelite,
Ghemuite în umbră ca niște bolizi gigantici,
Mai mult îngrămădire de pietre decât case,
Şi care parcă nu-s făcute pentru oameni
Ci pentru niște foarte vechi divinități
Amenințătoare și răutăcioase,
Ca monștrii din povești ascunși în peșteri.

Nicio vitrină nu surâde galben,
Chiar felinarele s'ascund prin colțuri, zgribulite.
Pe-aici e bursa dragostei cu plată
Şi raiul dezmierdărilor grăbite.

La cârciuma Beției Albe
S'adună neguroșii mușterii
Şi în disprețul Venerii venale
Se pregătesc de reci călătorii
Spre paradisele-artificiale.

Dela o vreme însă, plictisite
De larmă și din somnul lor trezite,
Marile clădiri zăbrelite
Vor ridica labele lor de piatră.

BALADA VECHII SPELUNCI

Stăteam la mese 'ngrămădiți,
Lipite trupuri, suflete stinghere
Ca niște emigranți trudiți
In pântecele unei vechi galere
Spre vreo Americă de vis porniți.

Fata cu ochi de diamante negre
Turna 'n pahare băutura tare
Și lungi priviri scormonitoare
In piept ca niște suliți negre
Ne pătrundeau pe fiecare.

Ce sculptor scăpătat și neguros
Lăsase cărciumarului drept plată
Statuia-aceia barbară, lucrată
Parcă din smoală, Veneră ciudată
Cu creștetu 'n tavanul unsuros?

Fata cu şolduri dolofane
Pe care o iubisem rând pe rând
Cânta romanțe suburbane
Cu glasul răgușit și blând
Al unei vechi toxicomane.

Urlau în viforul de-afară
Toți musafirii la sabat
Și ne chemau neîncetat
Să ne-avântăm cu ei afară
Pe coama vântului turbat.

Dar noi priveam cu gândul ostenit
Printre banalele refrene
Pe-un nou tovarăș chiar atunci venit
(Și presimțiri subpământene
Ne 'nvăluiau domoale și viclene).

De unde răsărise printre noi?
Niciunul nu-l văzuse la intrare.
Ce adunare de strigoi!
Statuia ne turna 'n pahare
Și sta la masă lângă noi.

Să te mai miri de noul musafir,
De 'mbrăcămintea-i demodată?
Purta un frac verzui cusut cu fir,
Pantofi cu copci de-argint, cravată lată
Cât un ștergar, manșeta fin brodată.

Cu ochi sticloși în fundul feții slabe
Ne măsura tot învârtind încet
In degetele lungi ca niște scoabe
Un ascuțit și fin stilet
Cu teaca plină de 'ncrustări arabe.

L-am ascultat vorbind apoi
In glas cu mlădieri feline;
La vorba lui dorințe noi
Și crâncene-aprindeau rubine
In întunericul din noi.

Vorbea despre-o oștire mare,
De 'ntunecatul Impărat,
Și despre-o stranie 'njghebare,
Cu suflete de cumpărat:
Răsplata nu e viitoare!

La brațe ne-am crestat pe rând
Și-am iscălit apoi cu sânge.
Statuia ne turna cântând
Cu glasul răgușit și blând.
Rachiul avea gust de sânge.

Ha! Ce duhoare de pucioasă!
Unde-i tovarășul ciudat?
Nu l-ai văzut jucând pe masă
Cu fracu 'n coadă verde ridicat?
Copita din pantof ieșea lucioasă...

Câți au plecat, câți au rămas
Din ceata noastră de atunci?
Trecut-a timp — un veac? un ceas?
Blestemu-acelei vechi spelunci
Ne urmărește pas cu pas.

ÎN MARILE SINGURĂTĂŢI

In marile singurătăți din mine
Aud demult un cântec. Dar e cântec
Ceva ce nu se poate auzi
Decât doar cu urechea sufletului:
Sunete stinse, susur de astre,
Vârtej de vis și amintiri de vânturi,
Sonoră 'nchipuire ce poate fi lumină,
Prezență care 'nlătură cuvântul?

De câte ori nu m'am urcat
In luntrea somnului, crezând că poate
Voi izbuti, plutind la întâmplare
Pe mările tăcerii din lăuntru,
Să dau de-acel prea tainic cântăreț
(Un cântăreț tot trebue să fie!),
Frățește să-l întâmpin și să-i spun:
Prietene, deși te port în suflet,
Eu încă nu te-am cunoscut în viață!

Atât de slab s'aude câteodată,
Parcă-i pierdut prin depărtări de stele,
Iar alteori îl simt aici aproape
Ca o vioară după un perete
Și doar o ușă parcă ne-ar desparte

Dar nici n'am apucat să fac un pas
Şi mă găsesc zvârlit din nou
Pe ţărmul vieţii zilnice şi treze,
Naufragiat al somnului.

Dar alteori, pornind să-l caut, iată,
O spaimă mă învăluie deodată
Şi sunt silit de-un jurământ ciudat
Să-mi duc cu trudă visul până' la capăt.
Cumplite gânduri ameninţătoare!
Mi-e frică să nu aflu cine ştie
Ce taină înspăimântătoare!
Cum pot să cred că e la fel cu mine
Ceva ce poate - a coborît din astre?
Ce chip să dau necunoscutului din mine?
Şi-atunci mă zbat să scap din visul meu,
Dar el ne'nduplecat m'aduce 'n preajma
Enigmei către care mă simt atras mereu,
De care mă desparte mereu o spaimă nouă.
Şi-aşa mă lupt cu spaima şi dorinţa,
Statornice, zădarnice-amândouă.

Trec câteodată zile lungi în care
Pe neştiute cântecul dispare,
Şi amintirea lui atunci, mai vie
Chiar decât e prezenţa lui, mă doare,
O, dulce vânt prin inima pustie!

La fiecare grea răscruce-a vieții
L-am auzit vestindu-mă frățește
Şi morții mei când vin să mă întrebe
El ca un' greer vorba le-o 'nsoțește.

In după' amiezi de 'ntoarceri în trecut
Şi 'n nopți adânci când tot ce m'a durut
In viață se trezește 'n suflet iară,
Simt cântecu-adiind în preajma mea
Așa cum într'un vis odinioară
Mi s'a părut c'aud vorbind o stea.

O, cântecul acesta fără nume
Am să-l aud și 'n pragul morții oare?
Voi izbuti în clipa mea din urmă
Să pot cunoaște fără dor și spaimă
Pe cântărețul cel ascuns în mine?

M'ATÂRN DE TINE, POEZIE

M'atârn de tine, Poezie,
Ca un copil de poala mumii,
Să trec cu tine puntea humii
Spre insula de veșnicie
La capătul de dincolo al lumii.
Mă vei lăsa acolo singur
Alături de toți morții lumii?

Și în Egipt, acum cinci mii de ani,
Va fi fost poate un poet
Care și el încerca să măsoare
Hăurile vremii viitoare
Și care căuta să potrivească
Gândirea lui cea pământească
Pe ritmul deșirat al veșniciei.

Ce fericit era acel poet
Când se gândea că după moarte
Unul măcar din cele trei suflete-ale lui
Va rămâne să plutească mai departe
Pe valurile viitorului!

Cu neclintire el credea
Că după mii și mii de ani de zbor
Sufletul cel călător
Se va statornici pe-o stea
Cu care-apoi va hoinări prin haos.

Mumia lui mai zace poate încă
Și-acuma în vreo tainiță adâncă,
Privind cu ochi uscați de așteptare
Tavanul cu inscripții funerare.
Și poate noaptea când șacalii latră
Re'ncepe viața robilor de piatră.
O stafie de torță se aprinde;
Scot robii milenarele merinde;
Străvechile bucate pe vatră fierb în bliduri;
Dănțuitoare roșii coboară de pe ziduri
Și-și farmecă stăpânul, fantomă ca și ele.
— Și sufletul cel veșnic plutește printre stele.

Dar eu, vlăstar al unei lumi bătrâne,
Ros de 'ndoeli, bolnav de nostalgii,
Zădarnic caut o cerească pâne
In raftul vechilor mitologii.

Zădarnic caut să privesc și eu
Spre sigure limanuri viitoare;
In peșterile sufletului meu
Torța nădejdii pâlpâie și moare.

(O, blestemat să fie gândul care
Mă 'ndeamnă s'o aprind mereu!)

Nimic în mine nu mă 'mbie
Să cred în viitoarea mea mumie.

Incerc să-mi făuresc din îndoială,
Din visuri și melancolie,
O amăgire-originală.

Ajuns în preajma ultimului prag,
Mai ști-voi oare c'am trăit în Terra,
Prin veacu-al douăzecilea din era
Numită după un ilustru mag?

Voi fi atuncea unul dintre
Acele anonime duhuri
Care se 'nghesuie să intre
Pe poarta marilor văzduhuri.

Se mai cunosc între ei morții?
Ce singur trebue să fii
Când treci pe totdeauna pragul porții
In ceiace aice numim noi veșnicie
Dar care-acolo poate este
O nouă înșelătorie
Cu spațiu și vreme și vechea poveste!

Se mai cunosc între ei morții?
Dar dacă dincolo vom deveni
Niște făpturi hidoase și mișele,
Noi care ne iubim ne-om dușmăni,
Iubind pe cei ce-au vrut să ne înșele,
Prieteni cu vrăjmașii noștri de-astăzi,
Vrăjmași ai celor care azi ni-s dragi?

O prea ciudată nălucire
In noaptea inimii învie!
Văd o străveche mânăstire
In preajma anului o mie
In care-un scrib extatic scrie
Pe-o foaie veche de psaltire,
Cu gând sfios de veșnicie:
E-aproape marea ispășire,
M'atârn de tine, Poezie!

VIAȚA ALĂTURI

Zilele mele, rupte drapele,
Smulse se duc în vântul mare-al vremii.

Pitagora, ce auzeai
Când plăsmuiai muzica sferelor?
Ecoul uraganelor stelare
Și-al căilor lactee ce'n haos se resfiră
Venea până la tine să te 'ndemne
Ca un acord prelung de liră,
Un curcubeu de sunete solemne.

Duhul acelei muzici stinse
Nu mai răspunde gândurilor noastre
Și hora sferelor aprinse
A 'ncremenit pe pajiștele-albastre.

Te vei topi și tu în vântul mare,
Duh nemilos al vremii mele,
Fantomă de 'ndoială și 'ngâmfare!

Din timpul meu aș vrea să sar
Pe-o rază rece de lumină
Să 'ncunjur cosmosul stelar.

Credințe vechi și încercate,
Fiți diguri neînduplecate,
Zădarnic să vă tot lovească
Dorința mea cea diavo

Viața e-alături, alta mereu,
Și totuș este una care mereu veghează:
Voi mai găsi-o oare 'n drumul meu?

Caut ceiace durează

Miliardele de frunze care tremură în vânt
Altele mereu și-aceleași.

SUNTEM FĂCUȚI MAI MULT DIN NOAPTE

Suntem făcuți mai mult din noapte.

Prezentul cu scânteia lui nu poate
Să lumineze-abisurile toate
Şi veşnicul amurg din noi.
Din când în când doar ies din adâncime
Ca nişte vietăți din fund de mări
Necunoscute amintiri
Ce parcă nu sunt ale noastre,
Fragmente dintr'o viață pe care n'am trăit-o,
Crâmpeie care 'ncearcă zădarnic să se-adune:
Un braț, o țeastă, lacul unui ochi
Cu nuferii pe care nu-i cunoaştem
Şi-o luntre ce ne chiamă cu vâslele de vis.

In marii munți de 'ntunecime
Sunt osândit să sap necontenit:
Ce voi găsi în adâncime,
Comoara unui gând nemărginit
Sau vechea stearpă 'ntunecime?

Dar dacă noaptea mă va birui
Şi negre avalanşe grele
Din muntele cel mare se vor rostogoli
Şi mă vor nărui cu ele?

Trecutul meu şi alte trecuturi şi mai vechi
Ca nişte continente scufundate
Sub suflet stau necercetate
Cu urme anonime şi străvechi:
Sunt visuri de-ale stâncii ancestrale,
Sunt amintiri din viaţa mea de plantă,
Fiori de viermi şi nostalgii astrale
(Şi poate-o tainică prefigurare
A vieţii mele viitoare).

Desgrop în mine rădăcina lumii;
In pieptul meu ce amintire grea!
O urnă 'n care veacuri de vis şi-au pus cenuşa:
Luna sau inima mea?

CÂNTEC DIN ANII BLESTEMAȚI

Eu multă vreme n'am mai privit cerul.

Mergeam cu sufletu 'nvelit în ceață
Pe străzile-unui vechi oraș în care
Stau veacurile unul lângă altul.
Acolo printre miile de oameni
Am fost mai singur decât niciodată:
Un Robinson cu insula în suflet.
Și totuș eram omul cu-o sută de prieteni.

Vedeam amurgu 'n geamuri de biserici
Și stelele în ochii femeilor nocturne.
Prin piețe largi de marmură lucioasă
Zăream vreun fir de veștedă mătasă
Din rochia ruptă a lunii.
Ploaia cădea, întodeauna neagră;
Și vuetul de trenuri subterane
Imi amintea de tunete uitate.
Amiaza zilelor dogoritoare
Se prelingea cleioasă pe trotoare.
Și când priveam copacii pleșuvi pe bulevarde
Știam c'am mai îmbătrânit cu-o toamnă.

Aşa mă stăpânea oraşul mare.

In vremea asta, dincolo de el,
In libera natură creatoare,
Ştiam că toate au rămas la fel:
Pădurile sălbatice prin care
Nestingherite umblă căprioare,
Şi munţii mari în care numai vântul
Infige zdrenţuitul lui drapel,
Şi drumurile multe ce 'nvăluie pământul
In mreaja lor de vis şi de mister,
Corabia verzuie a zorilor pe valuri,
Amurgurile sângerând pe dealuri,
Şi peste tot, statornic, neistovitul cer.

Dar eu, captiv al marelui oraş,
Rătăcitor prin funduri de foburguri,
Uitam de vraja vechilor amurguri,
Simţind cum creşte 'n mine un cântec uriaş
A cărui fire simplă şi adâncă
Nu izbutisem s'o desvălui încă.

Fugind mereu de mine însumi
Şi întâlnindu-mă mereu în cale,
Delaolaltă liber şi robit
De zidurile vechii capitale,
Eu căutam în labirintul ei
Un vis cu neputinţă de găsit
Şi-al cărui dor aveam să-l uit odată,
Când anii blestemaţi aveau să piară,
Luând cu ei robia mea ciudată.

PESTE CÂTE MII DE ANI

Peste câte mii de ani natura
Va scoate iarăș din neant
Alcătuirea de celule
In care sufletu-mi visează
Asemeni unui împărat captiv?

O, frate, tu mai mult decât un frate,
Replica mea 'n eternitate!
Nu te cunosc și nu mă vei cunoaște.
Vorbele mele scrise-acuma
Vor fi de multă vreme spulberate
In ziua când tu te vei naște,
Şi limba chiar în care sunt rostite
Va fi pierit atunci și doar un singur
Crâmpei de manuscript într'un muzeu
Va chinui pe eruditii vremii,
Şi îngropat în el pe veșnicie
Dormi-va fără nume gândul meu.

Mă 'ndeamnă totuș către tine
O neclintită năzuință
Şi scriu acest poem zădarnic

Mânat de strania credință
Că gândurile noastre înrudite
Se vor pricepe peste vremi și oameni,
In limba fără țară a visului rostite.

Să știu că 'ntr'adevăr vei exista,
O, n'aș mai fi atunci atât de singur
— Singur chiar lângă vechi prieteni,
Singur chiar lângă dragostea mea
— Dragostea mea cu care stau alături
Așa cum amândoi ne-am reflecta
In aceeaș oglindă,
Fără să ne privim unul pe altul în ea . . .

Dar pentru ce să te mai caut oare,
Vis fără chip al învierii mele,
Prin neștiute vremuri viitoare?

Tu poate de pe-acum alergi prin lume,
Duh care n'ai nici patrie, nici nume,
Și poate nevăzuta ta aripă
Mi-atinge sufletu 'n această clipă . . .

Amăgitoarea nălucire
A unui dor amar de nemurire
Ademenește biata omenire.

Dorința noastră de reîntrupare
Ne chinuește în zădar.
Să ne mândrim că fiecare
Din noi e-un unic exemplar,
Fără putință de reeditare!

CUPRINSUL

MONITORUL OFICIAL ŞI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI 1939

LEI 60.— 5 lei

C. 54.226.